

STRESZCZENIA

Gerhard BANSE¹

NACHHALTIGE ENTWICKLUNG UND KULTUR ANREGUNGEN ZUR DISKUSSION

Während der letzten zehn Jahre hat die Nachhaltigkeits-Forschung mehr Aufmerksamkeit auf die Interdependenzen von nachhaltiger Entwicklung und kulturellen Aspekten (im Hinblick auf Anforderungen, Zusammenhänge, Anschlussfähigkeit, Verhaltens- und Bildungsinhalte) gerichtet. Das bietet einerseits die Möglichkeit, kulturelle Nachhaltigkeit in verschiedenen Perspektiven zu unterscheiden (z.B. eine regionale!), andererseits die Möglichkeit, diese Zusammenhänge in einer multidisziplinären „Gesamtsicht“ zusammen zu führen. Diese Entwicklung ist eine ständige Aufgabe, die auf zwei Weisen erfolgen kann: (1) „top down“ von konzeptionellen und politischen Erwägungen, (2) „bottom up“ mit Bezug auf bestehende Diskursergebnisse (Ergebnisse, die erreicht werden sollen, Vorschläge zur Überwindung erkannter Defizite). Die Diskussion über Kultur und Nachhaltigkeit erfolgt auf einem hohen Abstraktionsniveau, denn es geht um das Konzept von Kultur auf der einen und (kulturellen) blinden Flecken in der aktuellen Debatte um Nachhaltigkeit auf der anderen Seite. Der „Kultur“ („Kultivierung“) von Nachhaltigkeit steht die „Nachhaltigisierung“ von Kultur gegenüber. Die Haupt- und bedeutende Frage, die sich konkret stellt, ist die nach der kulturellen Anschlussfähigkeit gegenwärtiger nachhaltiger Lösungen.

Schlüsselwörter: Gerechtigkeit, Kultur, kulturelle Anschlussfähigkeit, Leitbild, nachhaltige Entwicklung, Technik

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ I KULTURA – IMPULSY DO DYSKUSJI

Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat badania nad zrównoważonym rozwojem kierowały większą uwagę na interdependencje zrównoważonego rozwoju i aspektów kulturowych (w odniesieniu do wymogów, wzajemnych powiązań, kompatybilności, treści behawioralnych i edukacyjnych). To daje z jednej strony możliwość wyróżnienia kulturowej zrównoważoności w odmiennych perspektywach (np. regionalnych!), z drugiej możliwość ogarnięcia tych wzajemnych powiązań jednym całościowym multidyscyplinarnym spojrzeniem. Ten proces jest ciągłym zadaniem, które może dokonać się na dwa sposoby: (1) „top down” od rozważań koncepcyjnych i politycznych, (2) „bottom up” z odniesieniem do dotychczasowych rezultatów dyskursu (rezultaty, jakie mają być osiągnięte, propozycje przewycięzenia rozpoznanych deficytów). Dyskusja nad kulturą i zrównoważonym rozwojem przebiega na wysokim poziomie abstrakcji, bo z jednej strony chodzi o koncepcję kultury, z drugiej o (kulturowe) białe plamy w aktualnej debacie wokół zrównoważonego rozwoju. Jeden biegun stanowi „kultura” (kultywowanie) zrównoważonego rozwoju, drugi równowagę, sustensywizacja kultury. Głównym i doniosłym pytaniem, jakie się konkretnie nasuwa, jest pytanie o kulturową kompatybilność współczesnych zrównoważonych rozwiązań.

Słowa kluczowe: sprawiedliwość, kultura, kompatybilność kulturowa, idea przewodnia, zrównoważony rozwój, technika.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND CULTURE - IMPULSES FOR DISCUSSION

During the past decade research in the field of sustainability has taken more and more attention to the interdependences of sustainable development and cultural issues (in terms of requirements, linkages, connectivity, behavioral and educational content). This offers the chance to differ cultural sustainability from related perspectives (i.e. a regional one!) and the opportunity to look closer to those interdependences in a multidisciplinary “overall view”. Developing this is a timely task that can be done in two ways: (1) “top down” from conceptual and political considerations, (2) “bottom up” by reference to existing discourse results (achievements as to be achieved, proposals such recognized deficits). The discussion on culture and sustainability takes place on a high abstract level so far, it’s about the concept of culture on the one hand and to (culturally) blind spots in the current debate on sustainability on the other hand. The “culture” (“cultivation”) of sustainability is the “Nachhaltigisierung” (“Sustainabilization”) of the culture face them.. The main and important question that arises concretely is the question of the cultural connectivity of sustainable solutions nowadays.

Keywords: justice, culture, cultural connectivity, idea, sustainable development, technology.

DOI:10.7862/rz.2014.hss.33

Przesłano do redakcji: czerwiec 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

¹ Prof. dr Gerhard Banse, Karlsruher Institut für Technologie (KIT), Institut für Technikfolgenabschätzung und Systemanalyse (ITAS), Postfach 3640, D-76021 Karlsruhe, tel. 49 0721 608-22501, e-mail: gerhard.banse@partner.kit.edu

MID-TERM EFFECTS OF THE FLAT RATE PERSONAL INCOME TAX IN HUNGARY

The objective of the paper is to examine whether the advantages and disadvantages mentioned in the literature of the flat rate income tax could be observed in Hungary. Personal income tax data provided by the Hungarian National Tax and Customs Administration was used to check the arguments. It was found that the flat tax indeed favours richer taxpayers, and because of the family tax credits, it heavily favours families with children. Tax revenues declined as tax rates were cut, while the GDP growth rate was close to stagnant. Both of these developments go against the expectations of the flat tax supporters, although it has to be mentioned that the changes were made in the midst of a European- and world-wide depression, which could have distorted the pure effects of the new tax code. Although in many countries the flat rate tax was a positive signal for investors boosting foreign direct investments, the Hungarian government introduced extra taxes on some of the transnational companies in order to balance the budget (and compensate for the lost personal income tax revenues), which meant that there was a decline in the mood of the investors. There is some indication that some illegal activities are shifted to the legal domain: the ratio of those tax reporters who earned an annual income of HUF 2 million or higher has gone from 62.5% to 66.6% in the period of 2010-12.

Keywords: flat rate income tax, Hungary, tax statistics, income distribution

ZRYCZAŁTOWANY PODATEK DOCHODOWY NA WĘGRZECH I JEGO SKUTKI

Celem artykułu jest przedstawienie wad i zalet zryczałtowanego podatku dochodowego oraz skutki jego wprowadzenia na Węgrzech. Źródłem danych była Węgierska Krajowa Administracja Skarbowa oraz Administracja Celna. Zaobserwowano, że podatek dochodowy rzeczywiście sprzyjał bogatszym podatnikom, a ze względu na ulgi podatkowe w dużym stopniu sprzyjał również rodzinom z dziećmi. Dochody z podatków spadły w momencie gdy stawki podatkowe zostały zredukowane, a tempo wzrostu PKB było bliskie stagnacji. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że oba te wydarzenia były wbrew zwolennikom podatków zryczałtowanych i ich oczekiwaniom, choć należy wspomnieć, że zmiany te zostały dokonane w momencie europejskiego i światowego załamania, co mogłyby zniekształcić skutki nowego kodeksu podatkowego. Choć w wielu krajach podatek ryczałtowy był pozytywnym sygnałem dla inwestorów i podnosił zagraniczne inwestycje, rząd węgierski wprowadził dodatkowe podatki dla niektórych międzynarodowych firm w celu zrównoważenia budżetu (i zrekomensowania utraconych wpływów podatkowych od dochodów osobistych), co oznaczało, że nastąpił spadek nastrojów wśród inwestorów. Istnieją pewne wskazania, że niektóre nielegalne działania stały się legalnymi: stosunek podatników, którzy osiągnęli roczny dochód w wysokości 2 mln HUF lub wyższej wzrósł z 62,5% do 66,6% w latach 2010-12.

Słowa kluczowe: zryczałtowany podatek dochodowy, Węgry, statystyki podatkowe, dystrybucja dochodu

DOI:10.7862/rz.2014.hss.34

Przesłano do redakcji: czerwiec 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

² Zoltan Bartha, PhD, Institute of Economic Theory, University of Miskolc, Hungary, zolib@hu.inter.net, http://gtk.uni-miskolc.hu/gei/bz_en, e-mail: zolib@hu.inter.net

TRANSFORMATION OF GLOBAL CORPORATIONS BY IMPLEMENTING MOBILITY TECHNOLOGY

How large are global corporations transforming themselves? Organizational transformation is about organizational change which the change goes to the depths of what an individual feels and will affect what people feel about the organization, what they do in the organization and maybe what they hold dear to life. Organizational transformation is more than just changing the way business is done. It is about changing the organizational culture in one or more ways.

In this article, we focus our attention on the importance of organizational change around the introduction of new mobile technology. Around the world, organizations implement mobility to enhance or balance their business demands and opportunities, and to increase their productivity and profitability. In this article, we propose to address the issue of successful mobile implementation into the existing information system and to analyze its impact on organization. We consider how organizations manage the mobile environment with their existing standardized IT environment. The research comprised of an extensive literature review including the study from various books and articles around mobility, connectivity and information systems.

Transforming the organization refers to any significant change made to an organization such as, restructuring an organization or reengineering an organization and/or there is a significant change in the way business is done. The question is, of course, what is significant relative to a given organization.

Keyword: Transformation, Information Systems, Information Technology, Mobility Software, "Being Mobile", Mobility Concept, Strategic Alignment, Intangible Benefit, Strategic Impact

TRANSFORMACJA GLOBALNYCH KORPORACJI POPRZEZ WDRAŻANIE MOBILNYCH TECHNOLOGII

Artykuł jest próbą odpowiedzi na pytanie w jak dużym stopniu korporacje międzynarodowe same mogą się przekształcić. Transformacja organizacyjna jest to zmiana organizacyjna, która przewiduje co ludzie myślą o organizacji, co robią w organizacji i być może to, co jest dla nich ważne w firmie. Transformacja organizacyjna jest więc czymś więcej niż tylko zmianą sposobu działalności. Chodzi tu także o zmianę kultury organizacyjnej na jeden lub kilka sposobów. Artykuł zwraca uwagę na znaczenie zmiany organizacyjnej poprzez wprowadzenia nowej technologii mobilnej. Na całym świecie przedsiębiorstwa wprowadzają mobilność w celu poprawy i zrównoważenia wymagań i możliwości biznesowych, jak również zwiększenia wydajności i rentowności. W artykule podjęto rozważania na temat skutecznego wprowadzenia technologii mobilnej do już istniejącego i dobrze funkcjonującego systemu informatycznego oraz jej wpływ na przedsiębiorstwo. W badaniach wykorzystano obszerny przegląd literatury, w tym badania z różnych książek i artykułów na temat systemów mobilności, łączności i systemów informatycznych.

Transformacja przedsiębiorstwa odnosi się do wszelkich istotnych zmian dokonanych w organizacji takich jak restrukturyzacja organizacji i usprawnianie organizacji i/lub nie jest znacząca zmianą w sposobie jej działalności. Pytanie oczywiście brzmi, co jest istotne dla danej organizacji.

Słowa kluczowe: transformacja, systemy informacyjne, technologie informacyjne, oprogramowanie "Mobilność", koncepcja mobilności, korzyści niematerialne, wpływ strategiczny

DOI:10.7862/rz.2014.hss.35

Przesłano do redakcji: luty 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

³ Master Business Consulting and Information Technology, University Dauphine, Paris, France
Business Consultant, Business Transformation Services, SAP, tel. +33 69 52 53 299, e-mail golovkovanna@gmail.com

KOSMOPOLITYZM INSTYTUCJONALNY A ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA ŚWIATOWA

We współczesnej dyskusji dotyczącej globalizacji gospodarki pojawia się opinia, że neoliberalna gospodarka pogłębiła przepaść między Północą a Południem, utrwalając tym samym asymetrię rozwojową, oraz że ostre nierówności i niesprawiedliwość procesów rozwojowych prowadzą do wręcz ekstremalnego zróżnicowania jakości życia poszczególnych społeczeństw. W artykule wskazano, że konieczne są przekształcenia światowej gospodarki w ramach kosmopolitycznego programu, który umożliwiłyby uzyskanie globalnego sprawiedliwego ładu gospodarczego. Reformy te powinny być wywiedzione z demokracji kosmopolitycznej, która jest normatywną teorią stosunków międzynarodowych. Działanie systemu *global governance* coraz częściej poddawane jest krytyce. Uważa się, że pogłębia ono utrwalanie mechanizmów nierówności i niesprawiedliwości. Co więcej, często spotyka się opinię, że stanowi on zagrożenie dla demokracji. Współczesna polityka globalna powinna być określana trafniejszym mianem zniekształconej polityki globalnej. Według założeń demokracji kosmopolitycznej należy dążyć do pełnej reformy systemu *global governance*. Do najistotniejszych wyzwań na płaszczyźnie gospodarczej program ten zalicza niwelowanie dysproporcji rozwojowych. Wskazuje się, że priorytetem dla ładu międzynarodowego w XXI w. jest regulacja rynków i ochrona tych, którzy najbardziej są narażeni na zagrożenia wynikające z globalizacji i asymetrii rozwojowej. Demokracja kosmopolityczna odnosi się do systemu *global governance*. Jednocześnie powinien on być poddany radykalnej reformie – tak, aby możliwa była zrównoważona gospodarka światowa. Należy ją oprzeć na społecznej demokracji, uniwersalizmie praw człowieka, bezpieczeństwie jednostki ludzkiej oraz rządów prawa solidarności ponadnarodowej. Są to kanoniczne uwarunkowania sprawiedliwego zrównoważonego globalnego ładu gospodarczego.

Słowa kluczowe: zrównoważony rozwój, globalizacja, *global governance*, demokratyzacja

INSTITUTIONAL COSMOPOLITANISM AND THE SUSTAINABLE WORLD ECONOMY

In contemporary discussion of globalization of the economy there are a few fundamental issues such as the fact that neo-liberal economy intensify the division between North and South perpetuating the same asymmetry of development and that there are sharp inequalities and injustices of developmental processes leading to even extreme differentiation in quality of life of individual societies. The article indicates that there is a need to transform the world economy in to the cosmopolitan program that would allow to obtain an equitable global economic order. Those reforms should be derived from the cosmopolitan democracy, which is a normative theory of international relations. Global governance is a subject of increasing criticism. It is believed that it should be reformed. Moreover, we often meet the opinion that it is a threat to democracy. According to contemporary global politics should more accurately be described as a distorted global policy. According to the assumptions of the cosmopolitan democracy should strive to complete the reform of global governance. Reforms should be derived from a cosmopolitan democracy, which is based on ethical cosmopolitanism. Global politics should become more democratic. Global governance should be transformed by a number of reforms. One of the options is the model of cosmopolitan democracy. The model of cosmopolitan democracy proposed by author suggest the need for decentralization, however the process of decentralization should be deeply embedded in effective and democratic centralization. The democratization of global governance towards cosmopolitan democracy requires that civil society will take an active part in the co-decision-making processes on a global scale.

Keywords: sustainable development, globalization, global governance, democratization.

DOI:10.7862/rz.2014.hss.36

Przesłano do redakcji: marzec 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

⁴ Dr Olga Janikowska, Katedra Stosunków Międzynarodowych i Ekonomii, Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa, 40-659 Katowice, ul. Harcerzy Września 3, e-mail: janikowskaolga@gmail.com

NACHHALTIGKEIT ALS IMPERATIV DES ALLTAGS

Seit weit mehr als einem Jahrzehnt sind wir bereits auf dem Weg zu einer nachhaltigen Entwicklung. Das ist die Folge einer geistigen Ernüchterung, die Anfang der 1980er Jahre zustande kam und aus der Einsicht erwuchs, dass es so nicht weitergehen kann. Seit jener Zeit geht die Suche nach entsprechenden Handlungs- und Verhaltensregeln voran, die das Schrumpfen von natürlichen und menschlich-sozialen Grundlagen der Wirtschaftsentwicklung verhindern. Der im Folgenden vorgeschlagene Imperativ knüpft an diese Strömung und an die Mitverantwortung für die weitere Entwicklung an. Das Konzept der nachhaltigen Entwicklung setzt auf das Auferlegen entsprechender Bedingungen. Dies betrifft auch die Kultur des Alltags. Die sich kumulierenden Auswirkungen vieler individueller Handlungen auf die Umwelt erzeugen einen sich verstärkenden Effekt, der sich als Resultat aus der Multiplikation und Aggregation individueller Entscheidungen ergibt. In den Umweltwissenschaften wird das als „Destruktion durch geringfügige Veränderungen“ oder „Tyrannei kleiner Entscheidungen“ bezeichnet. Die axiomatische Aussage „Deine alltägliche, einzelne, individuelle Entscheidung nimmt Einfluss auf die Umwelt“ stellt die Grundlage dar, die den Imperativ einer Alltagsnachhaltigkeit bedingt. Zum Kern dieses Imperativs gehören u.a. die folgenden Maximen: „Sei ethisch und moralisch in deinem alltäglichen Verhalten und Handeln; überprüfe und beurteile deine alltäglichen Gewohnheiten periodisch auf Nachhaltigkeit hin und ändere sie, wenn sie sich als nicht nachhaltig erweisen; vermehre dein Wissenskapital und nutze dazu einschlägige Ratgeber, die im Hinblick auf Nachhaltigkeit richtiges Handeln definieren; sei effizient und sparsam im alltäglichen Umgang mit Umweltgütern (Wasser, Energie, Nahrung, Raum etc.); nutze Mehrzweckprodukte, Mehrwegflaschen, -einkaufstaschen und sonstige Mehrwegverpackungen statt Mehrfachverpackungen.“ Ohne umfangreiche, allgemeine Verbreitung und Umsetzung des Imperativs einer Alltagsnachhaltigkeit wird eine Annäherung an den Kern und das Wesen einer nachhaltigen Entwicklung nicht möglich sein.

Schlüsselbegriffe: Nachhaltigkeit, Alltagsleben, nachhaltige Entscheidungen.

IMPERATYW ZRÓWNOWAŻONEJ CODZIENNOŚCI

Na drodze do sustensywnego rozwoju jesteśmy już od wielu lat. Spowodowało to otrzeźwienie umysłowe jakie nastąpiło na początku lat osiemdziesiątych dwudziestego wieku wskazujące, że dalej tak być nie może. Od tego też czasu toczą się poszukiwania odpowiednich reguł postępowania. Także proponowany imperatyw włącza się do tego nurtu i współodpowiedzialności za dalszy rozwój. Koncepcja sustensywnego rozwoju opiera się na nałożeniu odpowiednich warunków. Dotyczy to także kultury codzienności. Kumulujące się oddziaływanie wielu indywidualnych działań na środowisko powoduje spotęgowany skutek wynikający z mnożnikowego i zagregowanego efektu indywidualnych decyzji. W naukach środowiskowych określa się to jako „destrukcja przez nieznaczące zmiany” lub „tyrania małych decyzji”. Aksjomatyczne stwierdzenie *twoja codzienna indywidualna, jednostkowa decyzja ma wpływ na środowisko* to podstawa warunkująca imperatyw zrównoważonej codzienności. Istotę imperatywu zrównoważonej codzienności tworzą zasady: bądź etyczny i moralny w swoim codziennym zachowaniu i działaniu; okresowo dokonuj oceny swoich codziennych nawyków, i zmieniaj je, jeśli nie są sustensywne; pomnażaj kapitał swojej wiedzy i korzystaj z poradników poprawnego sustensywnego działania; bądź efektywny i oszczędny w codziennym wykorzystywaniu mediów; nie bądź marnotrawny w odniesieniu do żywności i wody; korzystaj wielokrotnie z siatek, torebek i innych opakowań na zakupy. Bez wdrożenia w skali powszechnej zasad imperatywu zrównoważonej codzienności nie będzie możliwe zbliżanie się do sedna i istoty zrównoważonego rozwoju.

Słowa kluczowe: sustensywność, codzienność, zrównoważone decyzje

IMPERATIVE OF SUSTAINABLE EVERYDAY

For more than decade we have been following the “path” of sustainability. The sentence “it should not be like this anymore” has been a mental awakening for sciantist, academics, governments, non-governmental organizations and civil society. Since early seventies, we have been looking for relevant and sustainable rules of procedure, which are mainly based on intergenerational justice perceived as responsibility for future development. Concept of sustainable development includes imposition of appropriate conditions, that also applies to the “culture of everyday life”. Cumulative impact of a multitude of individual actions on the environment causes heightened due to the multiplier effect and the aggregate effect of individual decisions. In the environmental sciences is referred to as the “destruction by insignificant increments” or “the tyranny of small decisions”. Axiomatic statement: *your daily individual, unitary decision has an impact on the environment* is the basis for conditioning the imperative of sustainable everyday life. The essence of the imperative of sustainable everyday make the rules: be ethical and moral in their daily behavior and performance; perform periodic evaluations of their daily habits, and change them if they are not sustainable, multiply share their knowledge and use of proper instructions sustainable action; either efficient and cost-effective in the everyday use of the media; do not be wasteful in terms of food and water; using multiple bags and other packaging for shopping.

Keywords: sustainability, everyday life, sustainable decision.

DOI:10.7862/rz.2014.hss.37

Przesłano do redakcji: marzec 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

⁵ Prof. Ord. Dr. habil. Ing. Ryszard Janikowski, Wydział Zarządzania, Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa [Fakultät für Management, Oberschlesische Handelshochschule], Katowice, e-mail: ryszard.janikowski@gwsh.pl

GESELLSCHAFTLICHE VERANTWORTUNG ALS GRUNDLAGE EINES NACHHALTIGEN UNTERNEHMENS

Die Konkurrenzfähigkeit im Wirtschaftshandeln wird heute bei vielen Wirtschaftsorganisationen nicht alleine auf der Grundlage der Realisierung entsprechender ökonomischer Werte oder durch Erreichung bestimmter „innerer“ Werte wie Qualitätsstandards bei Waren oder Dienstleistungen u. ä. aufgebaut. Für eine erfolgreiche Unternehmensführung ist vielmehr die Erfüllung bestimmter „äußerer“ Anforderungen ausschlaggebend. Eine dieser „äußerer“ Anforderungen, die an unterschiedliche Formen des unternehmerischen Handelns gestellt werden, ist heute die Notwendigkeit einer nachhaltigen Entwicklung. Die Erfüllung der Anforderungen einer nachhaltigen Entwicklung erfordert eine weitgehende Verbindung der ökonomischen Ziele und Werte mit den ökologischen und gesellschaftlichen Anliegen. Eine der wesentlichen Grundlagen hierfür, die zugleich ein Mittel zur Gestaltung eines nachhaltigen Unternehmertums kann das Konzept einer gesellschaftlichen Verantwortung der Unternehmen (Corporate Social Responsibility, CSR) abgeben, das mittlerweile mit komplexen Indikatorensystemen und entsprechenden Regelwerken (z.B. ISO 26000) arbeitet. Der vorliegende Beitrag behandelt die wichtigsten CSR-Ansätze sowohl als Grundlage für nachhaltige Betriebswirtschaft als auch als möglichen Beitrag der Unternehmen zur nachhaltigen Entwicklung überhaupt. Dabei wird von einer Einsicht ausgegangen, dass das Prinzip gesellschaftlich verantwortlichen Wirtschaftens nicht nur die Wirtschaftsorganisationen selbst, sondern vielmehr auch ihr soziales, politisches und kulturelles Umfeld vor neue Herausforderungen stellt. Im Beitrag werden die wichtigsten Barrieren identifiziert, die eine erfolgreiche Umsetzung der Grundsätze nachhaltiger Entwicklung und gesellschaftlicher Verantwortung der Wirtschaft erschweren oder gar verhindern. Dabei wird auf zahlreiche strukturelle Ähnlichkeiten zwischen beiden Bereichen verwiesen. Aus der Idee einer gesellschaftlichen Verantwortung der Wirtschaft entstanden – ähnlich wie früher beim Leitbild nachhaltiger Entwicklung – viele Visionen, die eine Reihe von Kontroversen sowohl auf der theoretischen als auch auf der praktischen Ebene erwecken. In den bisherigen Diskussionen ist es nicht gelungen, einen theoretischen Konsens über ein angemessenes Verständnis von Verantwortung in Bezug auf kollektive und korporative (institutionelle) Akteure zu erzielen. Der wichtigste Grund dafür ist die verbreitete traditionelle Auffassung, dass nur individuelle Subjekte verantwortungsfähig sind. Die Folgen sind ernsthafte Probleme, die bei der Umsetzung der Idee einer gesellschaftlichen Verantwortung der Unternehmen auf der Ebene der Alltagspraxis entstehen. Zwar werden durch die Verknüpfung der Idee der gesellschaftlichen Verantwortung von Unternehmen mit Nachhaltigkeitsgedanken nicht alle diese Probleme gelöst, doch durch eine parallele Verwirklichung beider Leitbilder können jedoch viele positiven Synergien und „Mehrwerte“ erzeugt werden, die bei einer Separierung beider Bereiche gar nicht denkbar sind.

Schlüsselbegriffe: Nachhaltigkeit, Öko-Entwicklung, gesellschaftliche Verantwortung von Unternehmen, Wirtschaftsethik

SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ JAKO FUNDAMENT ZRÓWNOWAŻONEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Konkurencyjność w działalności gospodarczej budowana jest obecnie w przypadku poszczególnych organizacji nie tylko w oparciu o realizację odpowiednich wartości ekonomicznych, jak i również nie tylko poprzez osiąganie określonych wartości „wewnętrznych” (np. jakość towarów, usług itp.). Jednym z wymogów „zewnętrznych” wobec różnych form przedsiębiorczości jest dzisiaj konieczność zrównoważonego rozwoju, a spełnianie jego wymagań narzuca konieczność powiązania celów i wartości ekonomicznych z ekologicznymi i społecznymi. Jedną z istotnych podstaw i narzędzi dla budowania zrównoważonej przedsiębiorczości może być społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw wraz z towarzyszącymi wskaźnikami i regulatorami (np. ISO 26000). Artykuł omawia koncepcje społecznej odpowiedzialności jako podstawę dla zrównoważonej przedsiębiorczości, co stanowi nie tylko wyzwanie dla organizacji gospodarczych, lecz także dla ich otoczenia społecznego, politycznego i kulturowego. Identyfikuje podstawowe przeszkody we wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju i zasad społecznej odpowiedzialności biznesu na poziomie organizacji gospodarczych oraz zwraca uwagę na strukturalne podobieństwa między nimi. Idea społecznej odpowiedzialności budzi bowiem wiele kontrowersji natury teoretycznej i praktycznej. W toczących się dyskusjach nie udało się teoretycznie sformułować odpowiedniego rozumienia odpowiedzialności odnoszącej się do podmiotów zbiorowych (instytucjonalnych), z uwagi na dominującą w tym względzie tradycję odnoszenia odpowiedzialności jedynie do podmiotów indywidualnych. Skutkuje to w konsekwencji problemami jakie pojawiają się także w procesie urzeczywistniania idei społecznej odpowiedzialności w praktyce. Jej powiązanie z ideą zrównoważonego rozwoju też nie rozwiązuje wielu problemów, lecz nie neguje to w ogólności pozytywnych skutków związanych z realizacją społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju.

Słowa kluczowe: zrównoważony rozwój, ekorozwój, społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw, etyka biznesu.

SOCIAL RESPONSIBILITY AS THE BASIS OF A SUSTAINABLE ENTERPRISE

The competitiveness in the economic action today is built not solely on the basis of the implementation of appropriate economic values or by achieving certain "internal" values such as quality standards for goods or services. In many business

⁶ Prof. dr hab. Andrzej Kiepas, Zakład Antropologii Filozoficznej i Filozofii Cywilizacji, Uniwersytet Śląski, ul. Bankowa 11, 40-007 Katowice, e-mail: andrzej.kiepas@us.edu.pl

organizations. For a successful management rather the fulfillment of certain "external" requirements is crucial. One of these "external" demands that are placed on different forms of entrepreneurial activity today is the need for sustainable development. The fulfillment of the requirements of sustainable development requires a high degree of connection of economic goals and values with the environmental and social concerns. This paper addresses the key CSR approaches both as a basis for sustainable business as well as the possible contribution of business to sustainable development at all. This is based on an understanding that the principle of socially responsible business is not only the economic organizations themselves, but also their social, political and cultural environment with new challenges. Developed from the idea of a social responsibility of business - similar to the earlier model of sustainable development - many visions that bring a number of controversies, both on the theoretical and at the practical level. In the previous discussion has not been able to achieve a theoretical consensus on an adequate understanding of responsibility with respect to collective and corporate (institutional) actors. The biggest reason is the widespread traditional view that only individual subjects are capable of responsibly. The consequences are serious problems that arise at the level of everyday practice in the implementation of the idea of corporate social responsibility.

Keywords: Sustainability, Eco-Development, Corporate Social Responsibility, Business Ethics

DOI:10.7862/rz.2014.hss.38

Przesłano do redakcji: marzec 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

POLITICAL OFFENSE AND THE SHAPE OF THE POLITICAL SYSTEM. REFLECTIONS ON THE MIXED THEORY, PREPONDERANCE AND CIVIL DISOBEDIENCE. PART 2

In the internal law of particular countries the fundamental division presented in the previous reflections with respect to offenses having a political provenance was based on the subject and subject matter approach. As it was stated a political offense may be correlated with the subject matter approach, and therefore, the criterion is based on the attacked legal interest, which is in a certain way protected. This interest is: the system of the country, its organs, sovereignty in relations with other international subjects, etc. The criterion can also include the subject approach, and therefore whether an act has a political status if the perpetrator acted from political motives. Finally, the act may be regarded as political, on the basis of a mixed criterion (subject and subject matter), which in turn leads to a substantial elimination of behaviors that meet the 'double condition'. This theory has its principal positive attributes since, first and foremost, it limits the number of offenses that could be considered political, primarily by the need to fulfill during 'the process of committing a crime by the offender' circumstances arising from the subject and subject matter theory. Thus, under this theory, the conditions resulting from the two earlier mentioned theories must be satisfied, and only then, the act can be regarded as a political offense. Aside from the subject, subject matter and mixed theories, the so called theory of preponderance was created in international law. It is characterized by a kind of balancing of individual acts of a criminal nature and attributing a political or criminal provenance to these acts. In the twenty-first century, except for those types of offenses of a political nature, the idea of civil disobedience as a form of social expression and at the same time a form of a political offense has gained importance. In this case, it may be correlated with the activity of social groups of different shape, whose aim is to achieve particular goals, often related to political activities.

Keywords: criminal law, criminal policy, political offense, political system.

PRZESTĘPSTWO POLITYCZNE A KSZTAŁT SYSTEMU POLITYCZNEGO. ROZWAŻANIA NA TEMAT TEORII MIESZANEJ, PREPONDERANCJI I CYWILNEGO NIEPOŚLUSZEŃSTWA. CZĘŚĆ 2

W prawie wewnętrznym poszczególnych państw zasadniczy podział wyeksponowany podczas dotychczasowych rozważań względem przestępstw mających proveniencję polityczną został oparty na ujęciu przedmiotowym oraz podmiotowym. Jak uznano przestępstwo polityczne może być skorelowane z ujęciem przedmiotowym, a zatem kryterium to opiera się na atakowanym dobru prawnym, które jest w określony sposób chronione. Dobrem tym jest: ustrój państwa, jego organy, suwerenność w stosunkach z innymi podmiotami międzynarodowymi, itp. Wskazanym kryterium może być również ujęcie podmiotowe, a zatem czyn posiada status politycznego, jeżeli sprawca działał z pobudek politycznych. Wreszcie jednak czyn może zostać uznany jako polityczny, na podstawie kryterium mieszanego (podmiotowego i przedmiotowego), co w konsekwencji prowadzi do istotnej eliminacji zachowań spełniających ten „podwójny warunek”. Teoria ta posiada swoje zasadnicze pozytywne atrybuty, bowiem przede wszystkim ogranicza ilość czynów przestępnych, które mogą być uznane za polityczne, przede wszystkim poprzez konieczność wypełnienia w trakcie „procesu popełniania przez sprawcę przestępstwa” okoliczności wynikających z teorii podmiotowej oraz przedmiotowej. Zatem w ramach tej teorii; muszą zostać spełnione przesłanki wynikające z obu wskazanych wcześniej teorii, i dopiero wówczas, czyn można traktować jako przestępstwo polityczne. Separując się od teorii podmiotowej, przedmiotowej oraz mieszanej, w prawie międzynarodowym powstała tzw. teoria preponderancji. Charakteryzuje się ona swoistym wyważeniem poszczególnych czynów mających charakter przestępny oraz przypisaniem tym czynom proveniencji politycznej lub kryminalnej. W XXI wieku, poza wymienionymi typami przestępstw o charakterze politycznym, zasadniczego znaczenia nabiera idea nieposłuszeństwa obywatelskiego, jako forma ekspresji społecznej i jednocześnie postać politycznego przestępstwa. W tym przypadku może być ono korelowane z działalnością grup społecznych o różnym kształcie, których celem jest osiągnięcie określonych celów, często związanych z działalnością polityczną.

Słowa kluczowe: prawo karne, polityka kryminalna, przestępstwo polityczne, system polityczny

DOI:10.7862/rz.2014.hss.39

Przesłano do redakcji: czerwiec 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

⁷ Tomasz Kuczur DSc, PhD, Associate Professor, Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 11, 85-067 Bydgoszcz, tel. (52) 322 03 55, e – mail: t.kuczur@wp.pl

THE INFLUENCE OF CURRENT GLOBAL LIQUIDITY TRENDS ON ECONOMIC STABILITY IN EMERGING COUNTRIES

The link between economic and financial conditions in emerging markets and global liquidity is not obvious. The article starts by explaining what global liquidity is and how it is defined in international literature. It then describes how to measure global liquidity and what factors should be taken into consideration in order to obtain reliable results. The next part of the article describes the influence of global stability on emerging markets and the extension of current global liquidity trends onto these markets. The following part is devoted to the role of global liquidity both at the global and regional level. It describes why global liquidity has just an impact on economic stability. Therefore, there are presented the consequences of current global liquidity on emerging markets countries. The article provides the examples in order to better description of the issue. At the end, the author attempts to answer the question whether the global liquidity poses threat on emerging markets and how the negative consequences of global liquidity trends might be omitted. The main aim of the article is compilation and review of the recent articles concerning the influence of global liquidity on developing countries.

Keywords: Financial liquidity, emerging markets, economic stability

WPŁYW WSPÓŁCZESNYCH TRENDÓW PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ NA STABILNOŚĆ RYNKÓW WSCHODZĄCYCH

Głównym celem artykułu jest omówienie wpływu obecnych kierunków globalnej płynności finansowej na stabilność gospodarczą krajów wschodzących, bowiem wpływ współczesnych trendów płynności finansowej na stabilność rynków wschodzących nie jest oczywisty. W oparciu o przytoczone definicje, które można odnaleźć w literaturze przedmiotu, podjęto próbę analizy płynności finansowej. Następnie przedstawiono sposoby mierzenia globalnej płynności finansowej oraz określono jakie czynniki powinny być brane pod uwagę w celu uzyskania wiarygodnych wyników. Artykuł dotyczy krajów wschodzących, stąd w kolejnej części artykułu odniesiono się do wpływu globalnej płynności finansowej na stabilność gospodarek rynków wschodzących. Poruszono ten problem na poziomie, zarówno lokalnym, jak i globalnym. Przedstawiono również konsekwencje wprowadzenia płynności finansowej na rynki wschodzące.

W artykule opisano również dlaczego globalna płynność finansowa ma wpływ na stabilność gospodarek krajowych i podano przykłady dla różnych krajów w celu lepszego opisu zagadnienia.

W podsumowaniu autor podaje propozycje, w jaki sposób można próbować zmniejszyć wpływ negatywnych konsekwencji globalnej płynności finansowej i poszukuje odpowiedzi na pytanie: czy globalna płynność finansowa jest szansą czy zagrożeniem dla rynków wschodzących?

Słowa kluczowe: płynność finansowa, rynki wschodzące, stabilność gospodarcza.

DOI:10.7862/rz.2014.hss.40

Przesłano do redakcji: marzec 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

⁸ Karolina Łatka, KEDGE Business School, campus de Marseille, Groupe KEDGE Business School, Domaine de Luminy, rue Antoine-Bourdelle, BP 921, 13288 Marseille cedex 9 oraz Wydział Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, ul. Rakowicka 27, 31-510 Kraków, e-mail: karolina.latka@onet.pl

⁹ Dr inż. Małgorzata Łatka, Wydział Elektrotechniki i Informatyki, Politechnika Rzeszowska, autor korespondencyjny: e-mail: mlatka@prz.edu.pl

TECHNIK UND KULTUR ALS MEDIEN DER NACHHALTIGKEIT – GIBT ES EINEN NEXUS VON HUMANÖKOLOGIE, PHILOSOPHISCHER ANTHROPOLOGIE UND GESELLSCHAFTSTHEORIE?

Die Fülle an Thematisierungsstrategien und Reflexionsrahmungen, die sich auf die Erschließung des Verhältnisses von Kultur und Technik richten, spiegelt die Komplexität der wechselseitigen Bedingtheiten und Beeinflussungen wider, mit der beide Phänomene aufeinander einwirken. So weit sich das Feld der Erörterungen von Kultur und Technik also auch erstrecken mag, es ist davon auszugehen, dass der Zusammenhang von Theorie und Praxis, der ihnen zu Grunde liegt, einen sinnvollen Diskurs zwischen allen Ansätzen ermöglicht, unabhängig davon, von wo aus, wie und mit welchen Mitteln sie dieses Verhältnis gedanklich erschließen. Sicher ist daher, dass es sowohl erforderlich als auch möglich ist, seine Aufmerksamkeit auf bestimmte Ausschnitte oder charakteristische Verbindungen zu konzentrieren, ohne – auf der substantiellen Ebene – Gefahr zu laufen, keinen wesentlichen Zugang zu diesem Verhältnis zu finden, und ohne – auf der diskursiven Ebene – die nötige Anschlussfähigkeit zu verlieren. Im vorliegenden Beitrag wird die Erörterung des Verhältnisses zwischen Kultur und Technik als Medien der Nachhaltigkeit in einer dreistufig angelegten Vorgehensweise entfaltet. *Erstens* wird eine Thematisierungsstrategie und Reflexionsrahmung nachvollzogen, die mit den Mitteln der begrifflichen Explikation von „Kultur“ und „Technik“ arbeitet und die wechselseitigen Bezugnahmen der Bedeutungsmomente und Sinngehalte dieser Begriffe ermittelt. *Zweitens* geht es um eine andere Thematisierungsstrategie und Reflexionsrahmung, die danach fragt, wie Kultur und Technik entstanden sind, und welche Funktionen sie erfüllen, um vor diesem Hintergrund ihr Verhältnis zu entschlüsseln. *Drittens* werden Kultur und Technik mit Blick auf ihnen zugerechnete Eigenschaften als Zwecke zu gelten bzw. als Mittel zu fungieren hinterfragt und als „Medien“ menschlicher Selbstverwirklichung charakterisiert.

Stichworte: Mensch, Leben, Welt, Natur, Gesellschaft, Interaktion, Kommunikation, Sinn, Metabolismus

TECHNIKA I KULTURA JAKO MEDIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU – CZY ISTNIEJE NEXUS MIĘDZY EKOLOGIĄ CZŁOWIEKA, ANTROPOLOGIĄ FILOZOFICZNĄ A TEORIĄ SPOŁECZNĄ?

Pełnia strategii tematyzacyjnych i oramowań refleksyjnych, ukierunkowanych na identyfikację stosunku między kulturą a techniką, odzwierciedla złożoność wzajemnych uwarunkowań i wpływów, z jakimi oba fenomeny na siebie oddziałują. Niezależnie od tego, na jaki obszar może się rozciągać identyfikacja wzajemnych związków kultury i techniki, należy zakładać, że wzajemne zależności teorii i praktyki, które stanowią jej podstawę, umożliwiają sensowny dyskurs między wszystkimi koncepcjami, niezależnie od tego, z jakiej pozycji, w jaki sposób i przy pomocy jakich środków dane koncepcje identyfikują ten stosunek. Dlatego jest pewne, że nie tylko konieczne, ale i możliwe jest koncentrowanie uwagi na określonych wycinkach lub charakterystycznych połączeniach, nie narażające rozważań na płaszczyźnie substancjalnej na niebezpieczeństwo niezależenia żadnego istotowego dostępu do tego stosunku, a na płaszczyźnie dyskursywnej – na niebezpieczeństwo utraty niezbędnej kompatybilności. W przedłożonym przyczynku identyfikacja stosunku między kulturą i techniką jako mediami zrównoważonego rozwoju została rozwinięta w trzyetapowym postępowaniu. *Po pierwsze*, rekonstruuje się strategię tematyzacyjną i refleksyjne oramowanie posługujące się środkami pojęciowej eksplikacji „kultury” i „techniki” i identyfikujące na jej podstawie wzajemne odniesienia momentów semantycznych i sensów zawartych w tych pojęciach. *Po drugie*, chodzi o inną strategię i inne oramowanie, które pyta o to, jak kultura i technika powstały i jakie funkcje spełniają, aby na tym tle rozszyfrować wzajemny między nimi stosunek. *Po trzecie*, kwestionuje się kulturę i technikę w aspekcie przypisywanych im własności bycia celem lub środkiem, a zamiast tego charakteryzuje się je jako „media” ludzkiej samorealizacji.

Słowa kluczowe: człowiek, życie, świat, przyroda, społeczeństwo, interakcja, komunikacja, sens, metabolizm.

TECHNOLOGY AND CULTURE AS MEDIA OF SUSTAINABILITY – IS THERE A NEXUS BETWEEN HUMAN ECOLOGY, PHILOSOPHICAL ANTHROPOLOGY AND SOCIAL THEORY?

The abundance of theming strategies and reflexions aimed at the identification of the relationship between culture and technology, reflects the complexity of the mutual conditionality and influences, interact with both phenomena. So far like the field of discussions of culture and art thus also extend, it is assumed that the relationship between theory and practice, they are based on a meaningful discourse between all approaches allows, regardless of from where how and by what means they develop this relationship mentally. It is certain, therefore, that it is both necessary and possible to focus attention on specific sections or characteristic compounds include, but - on the substantive level - to run the risk of not finding a significant access to this money, and without - on the discursive level - losing the necessary connectivity. In this paper, the discussion of the relationship between culture and technology is deployed as a media sustainability in a three-stage approach applied. Our discussion aims to unite considerations of philosophical anthropology and social theory to human ecology. It will be developed in three stages. The first section attempts to understand a strategy of thematization and a framework of reflection that are working with the instruments of

¹⁰ Prof. dr. Andreas Metzner-Szigeth, Professur für Nachhaltigkeitswissenschaft, Institut für Bildung, Kultur und Nachhaltige Entwicklung (IBKN), Hochschule Bochum – University of Applied Sciences, Lennerhofstrasse 140, D - 44801 Bochum, e-mail: andreas.metzner-szigeth@hs-bochum.de

conceptual explanations of culture and technology. The second will explore an other strategy of thematization together with an other framework of reflection which are asking how culture and technology have emerged and what functions they do fulfill, in order to decipher their relationship on this background. The third section will discuss culture and technology with regard to some properties attributed to them that are trying to prove their nature as ends and as resources, in order to prepare in this way the central thesis that is to characterize them as means of the self-realization of humankind in its ecological environment.

Keywords: Man, life, world, nature, society, interaction, communication, sense, metabolism.

DOI:10.7862/rz.2014.hss.41

Przesłano do redakcji: marzec 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

RENTABLES, UMWELTFREUNDLICHES UND GESELLSCHAFTSDIENLICHES WIRTSCHAFTEN IST MÖGLICH. MEHR NACHHALTIGKEIT DANK EINER BESSEREN OPERATIONALISIERUNG VON CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

Zwar macht der Begriff „soziale Verantwortung von Unternehmen“ in der Öffentlichkeit heute Furore, bedauerlicherweise wird er jedoch sehr inflationär verwendet, was dem eigentlichen CSR-Anliegen auf Dauer wenig nützt. Gleichzeitig wird im Zusammenhang mit den allgegenwärtigen Nachhaltigkeitslogos eine tiefgreifende Werteumorientierung –Re-Moralisierung und Re-Sozialisierung der Wirtschaft – postuliert. Worin sozial verantwortliches Unternehmenshandeln genau besteht, ist jedoch heftig umstritten. In der Folge dieser semantischen Verwirrung wird in der Diskussion immer lauter gefordert, auf den CSR-Begriff als unbrauchbar oder irreführend ganz zu verzichten und ihn durch differenziertere Bezeichnungen zu ersetzen.¹² Im vorliegenden Beitrag wird versucht, den CSR-Begriff zu verteidigen und zu zeigen, dass es nicht nur sozialetisch, sondern auch wirtschaftswissenschaftlich gute Gründe gibt, ihn aufrecht zu erhalten. Die zentralen Thesen der Ausführungen lauten: Ein nachhaltiges, umweltfreundliches und gesellschaftsdienliches Wirtschaften ist möglich. Auf der Ebene des Unternehmens führt der Weg dahin über eine ganze Fülle von möglichen CSR-Aktivitäten, die von den Unternehmen allerdings noch nicht vollständig erkannt werden. Anhand der in der Richtlinie ISO 26000 gegebenen Orientierung wird das Leitbild der Corporate Social Responsibility auf sechs Ebenen operationalisiert: (1) der Unternehmensführung, Organisation und Managementsysteme, (2) der Beschäftigungspolitik, (3) des Umwelt- und Ressourcenmanagements, (4) der Interaktionen mit dem wirtschaftlichen Umfeld, (5) der Relationen mit Kunden und Verbrauchern sowie (6) der Interaktionen mit der Öffentlichkeit und lokalen Gemeinschaften. Dank der CSR-Operationalisierung nimmt die Vision eines nachhaltigen Wirtschaftshandelns eine etwas konkretere Gestalt an.

Schlüsselbegriffe: Nachhaltigkeit, soziale Verantwortung von Unternehmen, Operationalisierung, Unternehmensethik

RENTOWNA, PRZYJAZNA DLA ŚRODOWISKA I SPOŁECZNIE UŻYTECZNA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA JEST MOŻLIWA. WIĘCEJ ZRÓWNOWAŻONOŚCI DZIĘKI LEPSZEJ OPERACJONALIZACJI SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW

Co prawda pojęcie „społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw“ robi dzisiaj furorę w publicznej dyskusji, jest jednak używane bardzo inflacyjnie, co na dłuższą metę nie służy właściwym celom CSR. Równocześnie w kontekście wszechobecnych sloganów wzywających do zrównoważonego rozwoju postuluje się głębokie przewartościowania w biznesie – „remoralizację” i „resocjalizację”. Wokół pytania, na czym polega społecznie odpowiedzialna przedsiębiorczość, trwają gwałtowne spory. Konsekwencją tej semantycznej dezorientacji są coraz głośniejsze zgłaszane postulaty rezygnacji z pojęcia CSR jako nieprzydatnego lub wprowadzającego w błąd i zastąpienie go bardziej zróżnicowanymi określeniami. W przedłożonym artykule podjęto próbę obrony pojęcia CSR i pokazania, że nie tylko z punktu widzenia etyki społecznej, ale także z punktu widzenia nauk ekonomicznych za utrzymaniem tego pojęcia przemawiają dobre racje. Główne tezy argumentacji to: zrównoważona, przyjazna dla środowiska i społecznie użyteczna działalność gospodarcza jest możliwa. Na płaszczyźnie przedsiębiorstwa droga do niej wiedzie poprzez całą pełnię możliwych inicjatyw z obszaru CSR, których jednak przedsiębiorstwa jeszcze w pełni nie dostrzegają. Na podstawie wytycznej ISO 26000 idea społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw została zoperacjonalizowana na sześciu poziomach: (1) zarządzania organizacją, (2) polityki zatrudnienia, (3) zarządzania środowiskowego, (4) interakcji z otoczeniem biznesowym, (5) relacji z klientami i konsumentami oraz (6) interakcji z otoczeniem publicznym i ze społecznościami sąsiedzkimi. Dzięki właściwej operacjonalizacji CSR wizja zrównoważonej działalności gospodarczej przybiera nieco konkretniejsze kształty.

Słowa kluczowe: zrównoważony rozwój, społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw, operacjonalizacja, etyka przedsiębiorstw.

PROFITABLE, ENVIRONMENTALLY FRIENDLY AND SOCIALLY-SERVING MANAGEMENT IS POSSIBLE. MORE SUSTAINABILITY THROUGH BETTER OPERATIONALIZATION OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

While making the term “corporate social responsibility” in the public today a sensation, unfortunately it is still used very inflationary, what gives a few benefits to the CSR concern in the long run. At the same time in context of sustainability slogans there are profound transformations of values: re-moralization and re-socialization of business postulated. What is the corporate

¹¹ Dr Krzysztof Michalski, Zakład Nauk Humanistycznych, Wydział Zarządzania, Politechnika Rzeszowska, ul. Poznańska 1, 35-084 Rzeszów, tel. 17 86 512 04, e-mail: michals@prz.edu.pl

¹²Vgl. I. Ślęzak-Gładzik, Corporate Social Responsibility (CSR) jako koncepcja porządkująca relacje między biznesem a społeczeństwem [CSR als ein die Beziehungen zwischen Wirtschaft und Gesellschaft ordnendes Konzept]. In: Modern Management Review, Vol. XVIII, No. 2(2013), S.115 (poln.).

social responsibility precisely, is highly controversial. As a result of this semantic chaos, the resignation of the use of the CSR term as useless and misleading is postulated. This term begins to be replaced with more specific terms. In this paper an attempt is made to defend this concept and show, that there are not only socio-ethical, but also economic good reasons to keep it upright. The central thesis of the reflections are: sustainable, environmentally friendly and socially-serving management is possible. At the level of the company, the path leads to a whole range of possible CSR activities, that are not yet fully recognized by the company. On the basis of given in the standard ISO 26000 orientation, the corporate social responsibility can be operationalized on six levels: (1) the management and organization, (2) employment policy, (3) environmental and resource management, (4) the interactions with the economic environment, (5) the relations with customers, and (6) the interactions with the public and local communities. Thanks to the CSR operationalization, the vision of the sustainable business activities takes on a more concrete form.

Keywords: sustainability, corporate social responsibility, operationalization, business ethics.

DOI:10.7862/rz.2014.hss.42

Przesłano do redakcji: czerwiec 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

QUALITY OF SOCIAL SERVICES AND FACILITIES

The development of any modern society is accompanied by increasing importance of social care services, as a tool of social care policies of the state. The framework of social care services depends on several factors, but meeting the needs of social care recipients should enjoy the highest priority. Therefore, it is needed to pay attention to question of quality, sufficiency, availability and efficiency of social care services and also ensuring optimal development of the disposable sources. The social care services are preferentially designed for people who find themselves into unfavorable social situation and are unable to obtain elementary baseline commodities for their lives, or need urgent help for other serious reasons. In the Slovak Republic, such assistance forms fall within competence of self-government institutions and non-public providers. The aim of contribution is to define the theoretical framework of research conducted on this issue, in order to identify the status quo in terms of level of quality and satisfaction with social care services provided in social care facilities in selected areas of Slovakia (Košice within the district), thereby identifying the potential for real improvement and specifying the primers and drivers predominant for the strategy of further development in social care services.

Keywords: social work, decision making, social policy, satisfaction.

JAKOŚCI USŁUG SOCJALNYCH I OBIEKTÓW SOCJALNYCH

Rozwojowi każdego nowoczesnego społeczeństwa towarzyszy wzrost znaczenia usług pomocy społecznej, jako narzędzia polityki socjalnej państwa. Opieka społeczna oraz jej usługi zależą od kilku czynników, ale zaspokajanie potrzeb tych, którzy z tej opieki korzystają powinno cieszyć się najwyższym priorytetem. W związku z tym konieczne jest aby zwrócić uwagę na kwestię jakości, wystarczalności, dostępności i efektywności usług opieki społecznej, a także zapewnienie jej optymalnego rozwoju. Usługi opieki społecznej są preferencyjnie przeznaczone dla osób, które znalazły się w niekorzystnej sytuacji społecznej i nie są w stanie uzyskać podstawowych dóbr potrzebnych dla ich życia lub potrzebują pilnej pomocy z innych ważnych powodów. W Republice Słowackiej takie formy pomocy podlegają kompetencji instytucji samorządowych i usługodawców niepublicznych. Celem publikacji jest przedstawienie badań teoretycznych prowadzonych w tym zakresie w celu ustalenia status quo w zakresie poziomu jakości i satysfakcji z usług opieki społecznej świadczonych w placówkach opieki społecznej na wybranych obszarach Słowacji (Koszyce), a tym samym określenie potencjału w zakresie rzeczywistej poprawy wraz z podaniem strategii dalszego rozwoju usług opieki społecznej.

Słowa kluczowe: praca socjalna, podejmowanie decyzji, polityka socjalna, satysfakcja

DOI:10.7862/rz.2014.hss.43

Przesłano do redakcji: czerwiec 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

¹³ Prof. Ing. Bohuslava Mihalčová, PhD., PhD., EUR ING., University of Economics in Bratislava, The Faculty of Business Economics with seat in Košice, Department of Business Entrepreneurship, Tajovského 13, 041 30 Košice, Slovakia; e-mail: bohuslava.mihalcova@euke.sk

¹⁴ Ing. Luboš Socha, PhD., PhD., Technical University of Košice, Faculty of Aeronautics, Department of Air Traffic Management, Rampová 7, 041 21 Košice, Slovakia; lubos.socha@tuke.sk

¹⁵ Ing. Barbora Gontkovičová, PhD., University of Economics in Bratislava, The Faculty of Business Economics with seat in Košice, Department of Business Entrepreneurship, Tajovského 13, 041 30 Košice, Slovakia; e-mail: barbora.gontkovicova@euke.sk

¹⁶ Doc. Lucia Bednárová, PhD., University of Economics in Bratislava, The Faculty of Business Economics with seat in Košice, Department of Business Entrepreneurship, Tajovského 13, 041 30 Košice, Slovakia; corresponding author: e-mail: lucia.bednarova@euke.sk

STRUKTURA FINANSOWANIA INWESTYCJI MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW REFUNDOWANYCH Z FUNDUSZY EUROPEJSKICH W WIELKOPOLSCE

Fundusze Unii Europejskiej mają korzystny wpływ na dynamikę produktu krajowego brutto. Zwiększają konkurencyjność i innowacyjność polskiej gospodarki, wspomagają także rozwój przedsiębiorstw, szczególnie podmiotów należących do sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Te ostatnie nie mają bowiem wystarczającej ilości kapitałów własnych, a obce źródła finansowania są dla nich najczęściej bardzo trudno dostępne, między innymi ze względu na brak zdolności kredytowej oraz wystarczających zabezpieczeń. Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w Polsce od 1 maja 2004 roku mogą ubiegać się o wsparcie finansowe pochodzące z wielu źródeł wspólnotowych. Fundusze Unii Europejskiej w postaci bezzwrotnych dotacji są bowiem dostępne dla polskich przedsiębiorstw głównie w formie programów wspólnotowych oraz funduszy strukturalnych. Największym zainteresowaniem cieszyły się programy, z których polskie firmy mogły uzyskać dotacje na inwestycje w formie bezpośredniego wsparcia na zasadzie refundowania kosztów inwestycji czy preferencyjnych pożyczek. W niniejszym artykule zbadano strukturę finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych dokonywanych przez małe i średnie przedsiębiorstwa, które uzyskały dotację z funduszy europejskich. Podjęto próbę zidentyfikowania przedmiotu oraz celów inwestycyjnych niewielkich firm na tle wykorzystywanych przez nie różnych form zasilania kapitałowego. Zbadano również zakres realizowania inwestycji przez małe i średnie podmioty w obliczu nieotrzymania refundacji z funduszy strukturalnych wskazując jednocześnie na źródła finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych w obliczu braku pomocy publicznej. Przedstawione w niniejszym artykule wyniki badań dotyczą rezultatów bezpośredniej pomocy dla MŚP w formie refundacji z funduszy strukturalnych, pozyskanych w programowaniu 2004–2006 i rozliczonych w kolejnych dwóch latach. Analizę empiryczną oparto na wynikach badania ankietowego, obejmującego 110 firm należących do sektora MŚP funkcjonujących w województwie wielkopolskim, które otrzymały dofinansowanie z Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw. Badanie przeprowadzono wśród 52 podmiotów małych i 58 średnich.

Słowa kluczowe: firma, inwestycja, kredyt, fundusze strukturalne, konkurencyjność, innowacyjność.

THE STRUCTURE OF INVESTMENT FINANCING OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES REFUNDED FROM EUROPEAN FUNDS IN WIELKOPOLSKA

European Union funds have a positive impact on the dynamics of gross domestic product. European funds increase the competitiveness and innovativeness of the Polish economy, support the development of enterprises, especially entities belonging to the sector of small and medium-sized enterprises. The latter don't have enough capital and foreign sources of funding are very difficult to obtain for them among other things due to the lack of lending capacity and sufficient collaterals. Businesses established in Poland since May 1, 2004 can apply for financial support from many sources. European Union funds in the form of non-repayable grants are in fact available for Polish companies mainly in the form of community programs and the structural funds. The most popular were programs that Polish companies could get grants for investments in the form of direct support by way of reimbursement of the cost of investment and concessional loans. In the article the structure finance investment projects by small and medium-sized enterprises, which received a grant from the European funds are researched. An attempt was made to identify the object and purposes of the investments made by small businesses on the background of financial funds used by SME. Also examined the scope of the investment of small and medium-sized entities in the face of refusal of reimbursement from the structural funds and in the confrontation with different kind of financial sources. Presented in this article the results of research concern the results of direct assistance to SMEs in the form of refunds from the structural funds in the programming 2004–2006 and accounted for in the next two years. Empirical analysis based on the results of a survey covering 110 companies belonging to the sector of SMEs operating in the Wielkopolska Region, which received funding from the Sectoral Operational Programme Improvement of the Competitiveness of Enterprises. The survey was conducted among 52 small firms and 58 medium-sized companies.

Keywords: firm, investment, credit, structural funds, competitiveness, innovation.

DOI:10.7862/rz.2014.hss.44

Przesłano do redakcji: styczeń 2014
Przyjęto do druku: październik 2014

¹⁷ Dr Paweł Mikołajczak, Wydział Ekonomii, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Al. Niepodległości 10, 61–875 Poznań, e-mail:pawel.mikolajczak@ue.poznan.pl.

RÓŻNICE W SPOSOBIE PREZENTOWANIA INFORMACJI DOTYCZĄCYCH WSKAŹNIKÓW EFEKTYWNOŚCI ŚRODOWISKOWEJ

Jednym z wymogów Systemu Ekozarządzania i Audytu (EMAS) jest publikowanie deklaracji środowiskowej. Deklaracja jest formą sprawozdawczości środowiskowej, w której organizacje zamieszczają między innymi informacje dotyczące: systemu zarządzania środowiskowego, aspektów środowiskowych, celów i zadań środowiskowych, a także efektów prowadzonej działalności środowiskowej (w tym wskaźników efektywności środowiskowej). Rozporządzenie EMAS określa jaka powinna być minimalna zawartość deklaracji środowiskowej, ale to organizacje decydują na ile szczegółowe informacje zostaną zawarte w deklaracji oraz jaka będzie jej struktura i układ.

Rozporządzenie EMAS (Załącznik IV) wymienia sześć głównych wskaźników efektywności środowiskowej, które powinny zostać ujęte w deklaracji środowiskowej. Dotyczą one: efektywności energetycznej, efektywnego wykorzystania materiałów, wody, odpadów, różnorodności biologicznej oraz emisji. Organizacje mogą także ujmować w deklaracji dodatkowe wskaźniki, jeżeli uznają je za znaczące dla zidentyfikowanych, znaczących aspektów środowiskowych.

Deklaracje środowiskowe dostarczają wielu danych jakościowych oraz ilościowych, dotyczących działalności środowiskowej danej organizacji. Ich analiza jednak i porównywanie danych, zawartych w poszczególnych deklaracjach nie jest zadaniem łatwym. Powodem są różnice w sposobie prezentowania informacji przez poszczególne organizacje.

W artykule opisano różnice w sposobie prezentowania informacji (dotyczących wskaźników efektywności środowiskowej) w deklaracjach środowiskowych organizacji, zarejestrowanych w systemie EMAS w Polsce. Dokonano analizy źródeł wtórnych, w postaci deklaracji środowiskowych, dostępnych na stronie internetowej systemu EMAS. Badaniem objęto całą populację – wszystkie organizacje, zarejestrowane w systemie EMAS w Polsce na dzień 24 02 2014r.

Słowa kluczowe: EMAS, wskaźniki efektywności środowiskowej, deklaracja środowiskowa.

DIFFERENCES IN THE WAY OF PRESENTING THE INFORMATION CONCERNING THE ENVIRONMENTAL PERFORMANCE INDICATORS

One of the requirements of Eco-Management and Audit Scheme (EMAS) is to publish the environmental statement. The environmental statement is a form of environmental reporting, which includes information about for example: environmental management system, environmental aspects, environmental objectives and targets, and environmental performance (including environmental performance indicators). EMAS Regulation specifies what should be the minimum content of the environmental statement, but organization decides what details will be included in the declaration and what will be its structure and layout. EMAS Regulation (Annex IV) lists six key environmental performance indicators that should be included in the environmental statement. They relate to: energy efficiency, efficient use of materials, water, waste, biodiversity and emissions. Organizations can also include in their environmental statement additional indicators if they consider them to be significant for the identified significant environmental aspects.

Environmental statements provide many quantitative and qualitative data concerning the environmental performance of the organization. Their analysis and comparing the data contained in the individual declarations is not an easy task. The reason of this situation are differences in the way of presenting the information by individual organizations.

This article describes differences in the way of presenting the information (concerning the environmental performance indicators) in the environmental statements of organizations registered under EMAS. The article includes an analysis of environmental statements, which were available on the EMAS website. The study concerned all Polish organizations registered under EMAS on 24 02 2014.

Keywords: EMAS, environmental performance indicators, environmental statement.

DOI:10.7862/rz.2014.hss.45

Przesłano do redakcji: luty 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

¹⁸ Mgr Jadwiga Nycz – Wróbel, Wydział Zarządzania, Politechnika Rzeszowska, ul. Poznańska 1, 35–084 Rzeszów, tel. 17 86 512 04, e-mail: jnw@prz.edu.pl

AUTHORITARIANISM IN EUROPE IN THE TWENTIETH CENTURY: A POLITICAL-SCIENCE ANALYSIS OF THE CHARACTERISTICS OF THE POLITICAL SYSTEM (PART 2)

The article is a political-science analysis of authoritarianism as a political system, which was an alternative to democracy and totalitarianism in Europe in the twentieth century. Three of seven elements of the authoritarian syndrome were analyzed in second part of this article: consolidation of State power; the traditionalist axiological order and its sources; the authoritarian camp. The results of the author's studies presented in the particle show that the collapse of the authoritarian system in Europe in the twentieth century did not stem from the achievement of the declared goals but for two other reasons. First, the defeats suffered during the World War Two caused the breakdown of the authoritarian states in Central Europe, in which the authoritarian order had been established. Regardless of the circumstances, the authoritarian leaders were unable to prevent the loss of independence and of the status of political actor by the states and nations in this part of Europe. Second, in Western Europe (Spain, Portugal, and Greece) there was an internal crisis of the authoritarian political system triggered by the dispute within the ruling camp over the direction of politics and new strategic goals, especially in the face of rivalry between the United States and the Soviet Union under conditions of confrontation between the democratic order and totalitarianism. This was accompanied by the loss of legitimacy by the authoritarian camp, which was tantamount to the delegitimation of the political system.

Keywords: Authoritarianism, Political System, Twentieth Century, Political Thought.

AUTORYTARYZM W EUROPIE W XX WIEKU: POLITOLOGICZNA ANALIZA CECH SYSTEMU POLITYCZNEGO

(CZEŚĆ 2)

Artykuł jest analizą politologiczną autorytaryzmu jako systemu politycznego, alternatywnego dla demokracji i totalitaryzmu w XX wieku. Do tego celu zostało użyte pojęcie „syndrom autorytarny”. Zdefiniowano „syndrom autorytarny”, na który składa się siedem elementów kontytutywnych, występujących łącznie. Elementy zostały wydzielone w wyniku badań źródłowych konkretnych przypadków ustanowienia i funkcjonowania systemu autorytarnego w Europie Środkowej i Zachodniej. Są to: 1) suweren – podstawowa instytucja władzy państwowej; 2) zamach stanu – charakter, typ idealny, cechy charakterystyczne, warianty; 3) formuła legitymizacji władzy państwowej oraz „dramat legitymizacyjny” po śmierci dyktatora; 4) limitowana autonomia społeczeństwa w postaci jego depolityzacji oraz ochrony przed ingerencją państwa wydzielonych sfer życia społecznego; 5) konsolidacja władzy państwowej; 6) tradycyjny ład aksjologiczny; 7) obóz autorytarny. W części 1 artykułu omówiono cztery pierwsze składniki „syndromu autorytarnego”. W autorytaryzmie za suwerena uznano państwo, którego interesy i podmiotowość były wyrażane przez dyktatora. Zamach stanu był przeprowadzany przez wojsko bez angażowania społeczeństwa, natomiast formuła legitymizacji władzy państwowej została oparta na roli politycznej i historycznej oraz kompetencjach dyktatora. Celem władzy w autorytaryzmie było zdepolityzowanie najważniejszych konfliktów społecznych i ekonomicznych. W części 2 artykułu omówiono trzy ostatnie składniki „syndromu autorytarnego”.

Słowa kluczowe: autorytaryzm, system polityczny, XX wiek, myśl polityczna.

DOI:10.7862/rz.2014.hss.46

Przesłano do redakcji: maj 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

¹⁹ Dr hab., prof. UMCS Waldemar Paruch, Wydział Politologii, UMCS w Lublinie, Plac Litewski 3, 20 - 080 Lublin, e-mail: wparuch@o2.pl

ТРАДИЦИОННЫЕ ЦЕННОСТИ В МЕЖДУНАРОДНОМ ПРАВЕ²¹

В статье автор затрагивает одну из острых проблем современности, связанную с происходящим в настоящее время пересмотром традиционных фундаментальных ценностей, прежде всего, традиционной семьи. Суть проблемы сводится к тому, что до XX века никогда не предпринималось попыток на законодательном уровне уравнивать «нетрадиционные отношения» (однополые союзы и т.п.) с традиционными, представляя их в качестве такой же нормы. Указанная тенденция подтверждается документами универсальных и региональных международных организаций, а также национальным законодательством и судебной практикой ряда западных государств. С целью выявления последствий указанной тенденции как для отдельных государств, так и для международного сообщества в целом, автор анализирует значение традиционных ценностей в международном праве, излагая взгляд родоначальника международного права Гуго Гроция и известного российского юриста-международника и дипломата Федора Федоровича Мартенса, являющегося автором «оговорки Мартенса», дошедшей до нашего времени в качестве непрерываемого ядра международного гуманитарного права, на наличие нравственного начала в международном праве.

Определив, что в основе международного права изначально лежат христианские ценности, автор рассматривает значение данных ценностей на примере христианского понимания семьи для всего человечества. Показывает истинное значение христианского устройства семьи, полемизирую с теми, кто намерено искажает смысл христианских ценностей. Подобная подмена понятий и отход от традиционных ценностей человечества приводит к подрыву нравственного начала у молодого поколения, что, в свою очередь, приводит к различного рода «нетрадиционным отношениям».

В заключении автор приходит к выводу о том, что призыв западных государств к пересмотру и отказу от традиционных ценностей, прежде всего, от традиционной семьи, как единственной нормы, которая является основой существования всего человечества, подрывает саму основу международного права, которое было сформировано на базе христианских ценностей, и зиждется на принципах нравственности и справедливости.

Ключевые слова: традиционные ценности, международное право, семья, образование, христианство, ЛГБТ, толерантность.

TRADYCYJNE WARTOŚCI W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

W artykule autor rozpatruje jeden z najbardziej palących problemów naszych czasów, związany z odbywającą się obecnie rewidowaniem znaczenia podstawowych wartości tradycyjnych, zwłaszcza rodziny tradycyjnej. Problem sprowadza się do tego, że nigdy przed XX wiekiem nie podejmowano próby wyrównania na poziomie legislacyjnym „nietradycyjnych relacji” (związków osób tej samej płci, etc.) z tradycyjnymi, przedstawiając je w postaci takiej samej normy. Istnienie tej tendencji współcześnie jest potwierdzone dokumentami uniwersalnych i regionalnych organizacji międzynarodowych, a także ustawodawstwem narodowym oraz praktykami sądowymi w wielu krajach zachodnich. W celu określenia skutków tej tendencji, zarówno dla poszczególnych państw jak i wspólnoty międzynarodowej jako całości, autor analizuje znaczenie wartości tradycyjnych w prawie międzynarodowym, powołując się na opinię odnośnie istnienia zasad moralnych w prawie międzynarodowym Hugo Grotiusa, założyciela prawa międzynarodowego, i Fiodora Martensa, znanego rosyjskiego prawnika międzynarodowego i dyplomaty, autora „klauzuli Martensa”, która przetrwała do naszych czasów jako niekwestionowany rdzeń międzynarodowego prawa humanistycznego.

Przyjmując, że podstawą prawa międzynarodowego od początku były wartości chrześcijańskie, autor rozpatruje znaczenie danych wartości na przykładzie chrześcijańskiego pojmowania rodziny dla całej ludzkości. Pokazuje prawdziwe znaczenie urządzenia rodziny chrześcijańskiej, polemizując z tymi, kto celowo wypacza sens wartości chrześcijańskich. Taka zamiana pojęć i odejście od tradycyjnych wartości ludzkich podważają zasady moralne u młodszego pokolenia, co z kolei prowadzi do różnego rodzaju „relacji nietradycyjnych”.

W konkluzji autor stwierdza, że apel niektórych państw zachodnich odnośnie zrewidowania i odrzucenia tradycyjnych wartości – przede wszystkim, tradycyjnej rodziny jako jedynej normy, będącej podstawą istnienia całej ludzkości – podważa fundament prawa międzynarodowego, które zostało ukształtowane na podstawie wartości chrześcijańskich, a opiera się na zasadach moralności i sprawiedliwości.

Słowa kluczowe: tradycyjne wartości, prawo międzynarodowe, rodzina, edukacja, chrześcijaństwo, LGBT, tolerancja.

TRADITIONAL VALUES IN THE INTERNATIONAL LAW

The author considers one of the most pressing issues of our time concerning a revision of traditional fundamental values, especially the traditional family. The main problem is the fact that until XX century nobody attempted to equalize at the legislative level "non-traditional relationships" (same-sex unions, etc.) with traditional, presenting them as the same norm. This trend is confirmed by documents of the universal and regional international organizations, as well as national legislation and

²⁰ Dr Наталья Семёнова, docent Katedry Prawa Międzynarodowego Rosyjskiego Uniwersytetu Przyjaźni Narodów w Moskwie, Rosja; e-mail: semenovanataliya@mail.ru

²¹ Artykuł opracowano w ramach zrealizowania grantu RGNF „Gender-aspekty międzynarodowo-prawnej ochrony wartości tradycyjnych” (projekt №14-33-01040).

case-law of several Western states. In order to identify the consequences of this trend for states and the international community as a whole, the author analyzes an importance of traditional values in international law, the existence of the moral principle in international law, with reference to opinions of founder of international law Hugo Grotius and the famous Russian international lawyer and diplomat Fyodor Martens, who is the author of "Martens clause", that has come down to our time as the indisputable core of international humanitarian law.

Taking into account that the international law was originally formed on the basis of Christian values, the author considers significance of these values in the example of the Christian understanding of the family. She shows the true meaning of the Christian organization of the family arguing against those who intend to distort the meaning of Christian values. Such substitution of concepts and a refusal from the traditional values of humankind undermines the morality among the young generation, which in turn leads to various kinds of "non-traditional relationships".

The author concludes that the Western states' call to review and reject traditional values, above all, the traditional family as the single norm which guarantees the existence of all humanity, undermines the basis of international law, which was formed on Christian values and principles of morality and justice.

Keywords: traditional values, international law, family, education, Christianity, LGBT, tolerance.

DOI:10.7862/rz.2014.hss.47

Przesłano do redakcji: wrzesień 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

INTERNET BANKING AWARENESS AND PREFERENCES AMONG YOUNG PEOPLE IN POLAND

Internet banking is a fast growing segment of banking services worldwide, expanding in direct proportion to the development of local internet network. In Poland, the first online banking services appeared 16 years ago and were introduced as a part of selected banks' offer. Since then systematic development of the segment has been observed in terms of a number of signed contracts and active clients. At the beginning of 2014 Polish banks signed about 22 million contracts for the provision of internet banking services and the estimated share of active clients was approximately 56%.

The strongest interest in this kind of banking services in Poland was paid by young people under 35 years old. This apparently results from them using the internet on regular, daily basis (approximately 90%). Thus, the youths under 25 were chosen as the future target banking segment for the research on electronic banking preferences.

The article presents selected findings of the survey on awareness and preferences among young people in the field of internet banking. The research allowed us to estimate the level of public interest in internet banking services as well as indicate factors influencing the choice of a particular bank and internet banking services. The research was targeted to future bank clients, currently in the segment of university students.

Keywords: e-banking, i-banking, online banking, banking service, transactional websites, opinion poll.

BANKOWOŚĆ INTERNETOWA – ŚWIADOMOŚĆ I PREFERENCJE MŁODYCH LUDZI

Bankowość internetowa stanowi na całym świecie dynamicznie rozwijający się segment usług bankowych, który w różnych częściach świata rozwija się wprost proporcjonalnie do rozwoju lokalnych sieci internetowych. W Polsce pierwsze usługi bankowości internetowej pojawiły się w ofercie wybranych banków 16 lat temu. Od tego momentu notowany jest systematyczny rozwój tego segmentu usług bankowych charakteryzujący się wzrostem ilości podpisanych umów a przede wszystkim wzrostem liczby aktywnych klientów. Na początku 2014 roku polskie banki miały podpisanych ok. 22 miliony umów na świadczenie usług bankowości internetowej a szacowany udział aktywnych klientów wynosił ok. 56%.

Największe zainteresowanie tego rodzaju usługami bankowymi na polskim rynku bankowych wykazywały osoby młode, które nie ukończyły jeszcze 35 roku życia. Związane jest to z faktem, że w tej właśnie grupie wiekowej najwięcej osób korzysta na co dzień z Internetu (około 90%). Dlatego do badań dotyczących preferencji związanych z bankowością elektroniczną zostały wybrane jako przyszłościowy segment docelowy banków osoby młode do 25 roku życia.

W artykule przedstawiono wybrane wyniki badań dotyczących stanu świadomości i preferencji młodych ludzi w zakresie bankowości internetowej. Przeprowadzone badania pozwoliły na oszacowanie poziomu zainteresowania usługami bankowości internetowej, wskazanie czynników wpływających na wybór określonego banku oraz usług bankowości internetowej cieszących się największym zainteresowaniem klientów bankowych zaliczanych do segmentu dzisiejszych studentów wyższych uczelni.

Słowa kluczowe: e-banking, i-banking, usługa bankowa, postrzeganie, studenci.

DOI:10.7862/rz.2014.hss.48

Przesłano do redakcji: czerwiec 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

²² Dr inż. Mirosław Sołtysiak, Zakład Finansów i Bankowości, Wydział Zarządzania, Politechnika Rzeszowska, al. Powstańców Warszawy 8, 35-959 Rzeszów, tel. 17 8651915, corresponding author: e-mail: miroslaw@prz.edu.pl

²³ Mgr Magdalena D. Suraj, Zakład Finansów i Bankowości, Wydział Zarządzania, Politechnika Rzeszowska, al. Powstańców Warszawy 8, 35-959 Rzeszów, tel. 17 8651915, e-mail: madeline@prz.edu.pl

IDEA KATOLICKIEGO MODERNIZMU W FILOZOFICZNYCH POSZUKIWANIACH MARIANA ZDZIECHOWSKIEGO

Artykuł ten jest już kolejnym z cyklu tekstów podejmujących problematykę zagadnień etycznych, które pojawiają się w filozofii polskiej. Również po raz kolejny inspiracją jest koncepcja Mariana Zdziechowskiego, tym razem jednak przedstawione zostanie zagadnienie rzadko podejmowane w analizach i opracowaniach – problematyka inspiracji modernizmem katolickim w filozofii wileńskiego myśliciela. Marian Zdziechowski jest rodzajem pomostu między dwoma stuleciami, między romantyzmem i pozytywizmem, między racjonalizmem i idealizmem, między ideami wschodu i zachodu, między logicznym pojmowaniem świata i ujęciem metafizycznym, między pascalowską wiarą i rozumem. W swych rozważaniach jednak podążał indywidualną drogą, nie pasował do żadnych mód filozoficznych, konsekwentnie trwając przy własnych pryncypiach światopoglądowych²⁵.

Marian Zdziechowski próbował uzasadnić możliwość i konieczność wiary w Boga w obliczu wszechogarniającego zła świata. Podejmując polemikę ze świętym Augustynem i ulegając kolejnym fascynacjom myślicieli, takich jak Schopenhauer, Sołowjow czy Schopenhauer, próbował odnaleźć odpowiedź na – chyba dla myśliciela najważniejsze – pytania dotyczące przyczyn i możliwości przezwyciężenia zła. Budując swój filozoficzny światopogląd w książce *Pesymizm, romantyzm i podstawy chrześcijaństwa*, Zdziechowski włączał także idee modernizmu katolickiego do swoich intelektualnych poszukiwań. Zadawał podstawowe pytania o modernizm jako wyzwania dla współczesnej wiary oraz o możliwość dialogu z nowymi trendami.

Poszukując odpowiedzi na różnych płaszczyznach, także takich, które służyły pogłębionej refleksji religijnej, przyjmował postawę intelektualisty zaangażowanego w myśl chrześcijańską, jednak wolną od uprzedzeń i lęków przed kreatywnym poszukiwaniem. Celem opracowania jest próba przybliżenia idei modernizmu katolickiego w ujęciu Mariana Zdziechowskiego, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki zła i związanego z nią pesymizmu.

Słowa kluczowe: modernizm katolicki, chrześcijaństwo, zło, Zdziechowski.

THE IDEA OF CATHOLIC MODERNISM IN THE MARIAN ZDZIECHOWSKI'S PHILOSOPHICAL QUESTS

This article is another one in the series, which discusses the ethical issues that arise in the Polish philosophy. Once again we are inspired by the concept of Marian Zdziechowski, but this time it is a question rarely undertaken in the analyzes and studies – the issues of being inspired by catholic modernism in the philosophy of Vilnius thinker. Marian Zdziechowski is a kind of a bridge – between two centuries, between romanticism and positivism, rationalism and idealism, between the ideas of East and West, between logical understanding of the world and the metaphysical conceptualization, between the pascal faith and reason. But Zdziechowski followed his own way, did not fit into any philosophical fashions, consistently clinging to his ideological principles.

Marian Zdziechowski tried to justify the possibility and necessity of faith in God in the face of overwhelming evil of the world. Taking polemic against St. Augustine and yielding to another fascination with such thinkers as Soloviev and Schopenhauer, he tried to find the answers to questions about the causes and possibilities to overcome evil, which seem to be the most important for the thinker. When constructing his philosophical belief in the book “Pessimism, romanticism and the foundations of Christianity”, Zdziechowski also turn on the ideas of catholic modernism in his intellectual pursuits. He asked basic questions about modernism as a challenge for contemporary faith and the possibility of dialogue with the new trends.

Searching for answers at various levels, including those that serve in-depth of religious reflection, he took an attitude of an intellectualist involved in Christian thought, however, free from the prejudices and fears of creative exploration. The aim of this paper is an attempt to familiarize the idea of catholic modernism in terms of Marian Zdziechowski, with special focus on the evil and the pessimism associated with it.

Keywords: catholic modernism, Christianity, evil, pessimism, Zdziechowski

DOI:10.7862/rz.2014.hss.49

Przesłano do redakcji: czerwiec 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

²⁴ Dr Justyna Stecko, Zakład Nauk Humanistycznych, Wydział Zarządzania, Politechnika Rzeszowska, ul. Poznańska 1, 35–084 Rzeszów, tel. 17 86 512 04, e-mail: jstecko@prz.edu.pl

²⁵ Por. E.N. Wesołowska, *Działać przed katastrofą*, Warszawa 1994, s. 9.

OPTIMIZATION OF AGRICULTURE PRODUCTION ON THE BASIS OF RESOURCE SAVING STRATEGY

The author in the article discusses the need and possibility of developing resource saving strategy using instruments of cooperation and specialization, providing clear results of implementing of developed optimal structure of agricultural production. Resource saving as an activity represents actions of the various economic agents with continuous improvement of exploitation of productive resources and steps to establish the economic mechanism of saving of production resources, consisting of a resources, management, financing, incentives and more. Developing and improving resource saving strategy require evaluation of large, medium, small and specialized farms, based on their close cooperation and interaction that involves specialization. Usage of the concentration and specialization theory gives the resource saving strategy solid ground and advantages of adequate planning, high accuracy levels for the foreseeable future, understanding of key performance indicators, selection of the most efficient (optimal) decisions on the allocation and use of resources, to ensure the greatest volume of production or the least cost pricing. At the same time, we believe that the process of resource saving reflects the most important resource and sustainable relationships and interdependencies that directly cover the main aspects of the economic activities at all levels of the economy. The process of implementing of resource saving strategy is solving conflicts between resource-saving effect of new technology and adaptive capabilities of the existing economic mechanism, increasing of the productive forces of enterprise in future.

Keywords: resource saving, concentration, specialization, optimal size, agricultural production

OPTIMALIZACJA PRODUKCJI ROLNEJ NA PODSTAWIE STRATEGII OSZCZĘDZANIA ZASOBÓW

Autorzy w artykule rozpatrują konieczność opracowania i warianty strategii oszczędzania zasobów za pomocą instrumentów kooperacji i specjalizacji, które zabezpieczą konkretne wyniki realizacji optymalnej struktury produkcji rolnej. Strategia oszczędzania zasobów jak działalność jest nieprzerwaną poprawą eksploatacji zasobów produkcyjnych i krokami po stworzeniu ekonomicznego mechanizmu ich zachowania, który składa się z zasobów, kierowania, finansowania, stymulacje i tak dalej. Rozwój i doskonalenie strategii oszczędzania zasobów wymagają oceny współpracy i współdziałania dużych, średnich, małych gospodarstw na podstawie współdziałania, która włącza specjalizację. Użycie teorii koncentracji i specjalizacji daje strategię oszczędzania zasobów twardy grunt i przewagi adekwatnego planowania, wysoki poziom precyzji w możliwej do objęcia wzrokiem przyszłości, rozumienie kluczowych wskaźników efektywności, wybór najbardziej efektywnej (optymalnej) decyzji o podziale i użyciu zasobów, żeby zabezpieczyć największą objętość produkcji czy najmniejszą ilość kosztów. W owym że czasie, uważamy, że proces oszczędzania zasobów zgłasza się najbardziej liczący zasobem w systemie stabilnego rozwoju, współdziałania i współzależności, które bezpośrednio obejmują główne aspekty gospodarczej działalności na wszystkich poziomach gospodarki. Proces realizacji strategii oszczędzania zasobów rozwiązuje konflikt między oszczędzaniem działaniem nowych technologii i możliwości do adaptacji istniejącego mechanizmu ekonomicznego, i doprowadza do podwyższenia wydajności przedsiębiorstwa w przyszłości.

Słowa kluczowe: oszczędność zasobów, koncentracja, specjalizacja, optymalna wielkość, produkcja rolna

DOI:10.7862/rz.2014.hss.50

Przesłano do redakcji: czerwiec 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

²⁶ Prof. Lesya Zaburanna, professor of management department of National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine.

²⁷ PhD Nataliia Gerasymchuk, Associate Professor of Department of Economics of Enterprises,

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Heroyiv Oborony st., 15, Kyiv
- 03041, Ukraine, corresponding author: e-mail: 90999nag@mail.ru

UWAGI KRYTYCZNE DO REGULACJI „OBLIGA GIEŁDOWEGO” JAKO SPOSOBU BUDOWANIA HURTOWEGO RYNKU GAZU ZIEMNEGO W POLSCE

Celem artykułu jest analiza prawna przyjętych rozwiązań regulacyjnych w zakresie obowiązku sprzedaży zdefiniowanych ilości gazu ziemnego wysokometanowego przez określone w ustawie podmioty na giełdach towarowych lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany. Wymiar tego obowiązku jest znaczący. Zobowiązany podmiot powinien sprzedać gaz ziemny w ramach tego mechanizmu w ilości nie mniejszej niż 30% w 2013 r., 40% w 2014 r. i 55% w 2015 r. i w latach następnych. Brak jego realizacji grozi karą finansową do 15% przychodów z działalności prowadzonej na podstawie koncesji w poprzednim roku podatkowym. Te rozwiązania prawne rodzą wątpliwości natury konstytucyjnej, administracyjnoprawnej oraz cywilnoprawnej w zakresie dopuszczalności przyjętego sposobu regulacji stosunków umownych. Niejasność niektórych pojęć i przyjętych rozwiązań sprawia, że zakładany ich skutek może nie zostać osiągnięty, a koszty ich wprowadzenia mogą negatywnie oddziaływać na rynek i jego uczestników.

Rozważania osadzone są również w kontekście uwarunkowań rynku gazu ziemnego Unii Europejskiej oraz struktury rynku krajowego. Zaproponowany przez ustawodawcę model obrotu na rynku hurtowym jest odmienny od tego obserwowanego w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, co może powodować bariery w dalszym rozwoju rynku i integracji rynku krajowego z rynkiem Unii Europejskiej. W artykule zaprezentowano sugerowane rozwiązania prawne, które w ocenie autora mogą dostosować wprowadzony model do tego istniejącego w Unii Europejskiej.

Słowa kluczowe: gaz ziemny, liberalizacja, rynek gazu Unii Europejskiej, taryfy, obligo giełdowe, rynek hurtowy

CRITICAL NOTES TO THE REGULATORY MEASURES OF „EXCHANGE OBLIGATION” AS A METHOD OF CONSTRUCTION OF THE WHOLESALE NATURAL GAS MARKET IN POLAND

The aim of this article is to present legal analysis of regulatory solutions in terms of the sale of defined quantities of natural gas by the entities specified in the Act on commodity exchanges or market organized by the entity operating in the territory of the Republic of Poland regulated market. The market implications of proposed solutions are significant. The entity obliged has to sell natural gas under this mechanism in an amount not less than 30% in 2013, 40% in 2014 and 55% in 2015 and subsequent years. Non-fulfilment or inadequate fulfilment of this obligation is sanctioned up to 15% of the financial income from activities conducted by the entity on the basis of concessions in the previous fiscal year. These solutions raise legal uncertainties concerning their constitutional and administrative and civil law aspects regarding the admissibility of the method of regulation of contractual relations. The vagueness of certain terms may lead to its inadequate application. The costs of their introduction may adversely affect the market and its participants.

Considerations are embedded in the economic and geostrategic context of the natural gas market conditions in the European Union and in the structure of the domestic market. The proposed wholesale gas market model is different from that the one observed in other EU Member States. It may therefore cause barriers to further market development and integration of the domestic market of the European Union market. This paper will present suggested legal solutions, which in the opinion of the author can enhance the adopted model to the one existing in the European Union.

Keywords: natural gas, liberalisation, EU gas market, tariffs, gas exchange obligation, wholesale market

DOI:10.7862/rz.2014.hss.51

Przesłano do redakcji: czerwiec 2014

Przyjęto do druku: październik 2014

SUSTAINABILITY–CULTURE INTERFACE IN THE SOCIAL, ENVIRONMENTAL AND ECONOMIC PERSPECTIVE

The issue of sustainability–culture interface is relatively new, because for a long time was not a subject of detailed analysis. In the context of the title some important questions were developed: how to understand the concept of interface sustainability–culture? what are its contemporary examples? are these examples of the interface a determinant of unfavorable fluctuations? On this basis the following three research aims were formulated: define the notion of sustainability–culture interface, identify contemporary types of sustainability–culture interface, test the thesis that identified types of sustainability–culture interface are in unfavorable fluctuation. The basis of the research was the analytical study of international literature and analysis of statistical data. In the paper the author's definitions of interface, sustainability, culture as well as sustainability–culture interface were introduced. The achievement of formulated aims allowed to answer all formulated questions in the context of identifying fluctuations assessed from a social, environmental and economic perspective. For the purpose of analysis performed for the three mentioned areas of sustainable development the following indicators were included: urban population exposure to air pollution by particulate matter, greenhouse gas emissions intensity of energy consumption, total R&D expenditure in % of GDP. The subject of the analysis is the European Union (EU-28) scrutinized in the years 2000–2011. To calculate the fluctuation there was used the index of dynamics. The results of statistical analysis proved the thesis of unfavorable fluctuations within two out of the three identified types of sustainability–culture interface.

Keywords: sustainability–culture interface, sustainability, sustainable development, sustainable development indicators, European Union

INTERFEJS ZRÓWNOWAŻONOŚĆ – KULTURA W PERSPEKTYWIE SPOŁECZNEJ, ŚRODOWISKOWEJ I GOSPODARCZEJ

Problematyka interfejsu zrównoważoność – kultura jest stosunkowo nowa, bowiem przez długi czas nie stanowiła przedmiotu szczegółowych analiz. W kontekście tytułu opracowania postawiono istotne pytania o to: jak należy rozumieć pojęcie interfejs zrównoważoność – kultura? jakie są jego współczesne przejawy? czy przejawy omawianego interfejsu wskazują na istnienie czy może brak niekorzystnej fluktuacji? Na tej podstawie sformułowano trzy następujące cele badawcze: zdefiniowanie pojęcia interfejs zrównoważoność – kultura, identyfikacja współczesnych przejawów/ rodzajów interfejsu zrównoważoność – kultura, udowodnienie prawdziwości tezy, iż zidentyfikowane obecnie rodzaje omawianego interfejsu zrównoważoność – kultura charakteryzują się niekorzystną fluktuacją. Podstawę prowadzonych badań stanowiło analityczne studium literatury oraz analiza międzynarodowych danych statystycznych. W toku przeprowadzonych badań wprowadzono autorskie definicje interfejsu, zrównoważoności, kultury oraz interfejsu zrównoważoność – kultura. Realizacja wyznaczonych celów pozwoliła odpowiedzieć na postawione pytania w kontekście identyfikacji niekorzystnej fluktuacji z perspektywy społecznej, środowiskowej i gospodarczej. Do analizy wspomnianych obszarów zrównoważonego rozwoju włączono następujące wskaźniki: ekspozycja populacji miejskiej na zanieczyszczenia cząstkami stałymi, intensywność emisji gazów cieplarnianych w wyniku zużycia energii, całkowite wydatki na B+R w % PKB. Analizowanym podmiotem była Unia Europejska (UE-28) w przedziale lat 2000-2011. Do obliczenia fluktuacji wykorzystano wskaźnik dynamiki o podstawie zmiennej. Uzyskane wyniki analizy danych statystycznych dowiodły tezy o występowaniu niekorzystnej fluktuacji w obrębie dwóch spośród trzech zidentyfikowanych rodzajów interfejsu zrównoważoność – kultura.

Słowa kluczowe: interfejs zrównoważoność – kultura, zrównoważoność, zrównoważony rozwój, wskaźników zrównoważonego rozwoju, Unia Europejska

DOI:10.7862/rz.2014.hss.52

Przesłano do redakcji: marzec 2014
Przyjęto do druku: październik 2014

²⁹ Dr inż. Bożydar Ziółkowski, Katedra Przedsiębiorczości, Zarządzania i Ekoinnowacyjności, Wydział Zarządzania, Politechnika Rzeszowska, e-mail: bozydarz@prz.edu.pl